SPI akkoord 10/4 [redacted] 1

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

Directie [redacted]

Aan Staatssecretaris

Datum
07-04-2025

Onze referentie
2025-[redacted]

nota

Nota bij Kamerbrief gastouderopvang

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
3

Aanleiding

- Het uitstroomonderzoek naar gastouderopvang is afgerond. Met deze Kamerbrief biedt u het onderzoek aan de TK aan. U stuurt ook een afschrift van deze brief aan EK, met een korte oplegbrief.
- Daarnaast doet u in deze brief moties en toezeggingen uit het TK debat over het wetsvoorstel gastouderopvang af.

Geadviseerd besluit

- Indien u akkoord bent met de Kamerbrief, adviseren we u deze aan beide Kamers te verzenden.
- We adviseren u de brief uiterlijk 11 april te verzenden, zodat de EK deze in de procedurevergadering van dinsdag 15 april kan meenemen en zo, hopelijk, tweede ronde schriftelijke vragen nog voor het mei-reces kan stellen.

Kernpunten

Inhoud brief

- In de Kamerbrief schetst u de context van de ontwikkeling van het aantal gastouders door de jaren heen. Na een enorme stijging vanaf 2005, toen KOT beschikbaar kwam en er amper regels waren, is het aantal gastouders gaan dalen. Het aantal kinderen dat naar de gastouderopvang gaat neemt minder snel af, waardoor ook sprake is van een professionalisering.
- Het *totale* aanbod van kinderopvang is in deze periode echter toegenomen. In krimpgebieden, waar u specifiek op ingaat n.a.v. de motie Van der Plas[1], ziet u geen verschillen in de ontwikkeling van het aanbod of de gevolgen die ouders ervaren na het stoppen van de gastouder.
- Vaak leiden meerdere redenen ertoe dat een gastouder besluit te stoppen. In de brief benoemt u de drie belangrijkste redenen van uitstroom en beschrijft u de maatregelen die u voor elk van deze thema's neemt om de uitstroom tegen te gaan. In de bijlagen gaat u uitgebreider in op uw tien maatregelen om de gastouderopvang te versterken en de regels die u schrapt.
    - Wetten en regels: u geeft aan dat u regels schrapt, n.a.v. de motie Welzijn c.s.[2] om regeldruk tegen te gaan. Daarnaast meldt u dat u knellende regels vanuit andere wetgeving, zoals speeltoestellen op

[1] Kamerstukken II, 2024/25, 36513, nr. 18.
[2] Kamerstukken II, 2024-2025, 36 513, nr. 17.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota bij Kamerbrief gastouderopvang

Pagina: 1

Nummer: 1 Au Nobel, J.N.J. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 10-4-2025 09:18:37

SPI akkoord 10/4

heeft gelost en het gesprek bent aangegaan over de verhuurderswet, n.a.v. toezegging aan het lid Flach (SGP).
    - Financiële redenen: u geeft aan dat het belangrijk is dat gastouders aan goede tariefstelling doen. Met de sector heeft u afspraken gemaakt dat zij gastouders hierin ondersteunen. Ook het kostprijsonderzoek kan gastouders handvatten bieden bij het stellen van een goed tarief waarbij zij rekening houden met hun kosten en inkomstenderving door vakantie, ziekte etc. Ook neemt u financiële drempels weg voor nieuwe gastouders, door de opleiding grotendeels te vergoeden met de SLIM-scholingsregeling.
    - Gastouders gaven 'persoonlijke redenen' als derde thema dat meespeelt om te stoppen. Dit zijn onderwerpen die lastig zijn om met beleid te beïnvloeden, zoals pensionering, werk-privébalans en de behoefte aan ander werk.
    - Gastouders noemden daarnaast meer waardering voor en bekendheid over het vak als belangrijkste aanbeveling. Hier gaat u nader op in als derde thema waar u maatregelen op neemt. U wilt de communicatievoorziening aan gastouders verbeteren op Rijksoverheid.nl. Dit kan ook helpen de aandacht voor de positie van de gastouder te vergroten onder gemeenten en professionals uit het sociaal domein, zodat zij de gastouder als serieuze professional zien en de waardering voor het vak zo toeneemt.
- Tot slot geeft u aan dat uit het onderzoek blijkt dat onduidelijkheid over het wetsvoorstel en de nieuwe eisen bijdraagt aan de uitstroom. U wilt de sector hier zo snel mogelijk duidelijkheid over verschaffen en verzoekt EK om behandeling van het wetsvoorstel voor de zomer af te ronden. Inwerkingtreding per 1-7-2026 is dan nog haalbaar.

Vervolg

- De sectorpartijen waren betrokken bij het onderzoek in de klankbordgroep en herkennen zich in de resultaten. We voeren constructieve gesprekken met de sector om verdere stappen te zetten om de uitstroom tegen te gaan en de instroom te bevorderen.
- We werken aan goede informatievoorziening voor gastouders op Rijksoverheid.nl. We verwachten voor de zomer een duidelijk platform voor gastouders te hebben waar we hen kunnen informeren over (nieuwe) regels en andere facetten van het vak.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief (TK) gastouderopvang	Verzenden aan TK	
2	Bijlage 1: Maatregelen om de gastouderopvang te versterken	Bijlage bij verzending	
3	Bijlage 2: Regels die worden geschrapt	Bijlage bij verzending	

4	Bijlage 3: Onderzoeksrapport uitstroom	Bijlage bij verzending	
5	Kamerbrief (EK) gastouderopvang	Verzenden aan EK	

Datum
07-04-2025

Onze referentie
2025-

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Staatssecretaris besproken 24-3-2025 [redacted] 1

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Staatssecretaris van Participatie en Integratie

Datum
12-03-2025

nota

Gastouderopvang - onderzoek naar uitstroom gastouders

Onderwerp
2025-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
2

Aanleiding

- Met deze nota informeren we u over de voorlopige resultaten van het onderzoek naar de uitstroom van gastouders en leggen we de outline (zie bijlage 2) voor de Kamerbrief aan u voor.
- Komende maandag (24-3) bespreken we in de beleidsstaf met u graag deze uitkomsten, de reactie en de gewenste inzet voor het proces van de wetsbehandeling.

Geadviseerd besluit

- Bent u akkoord met de outline van de Kamerbrief (zie bijlage 1)?
- Bent u akkoord met de voorgestelde planning voor het wetsvoorstel?

Kernpunten

- Uit het uitstroomonderzoek blijkt als belangrijkste redenen dat gastouders stoppen: wetten en regels, financiële redenen (te lage inkomsten en hoge kosten) en persoonlijke redenen (zoals leeftijd). Vaak speelt er een combinatie van deze en andere factoren en is er niet één duidelijke oorzaak. Hieronder treft u een uitgebreidere toelichting aan.
- In de beleidsreactie beschrijven we de resultaten en welke acties we hier aan verbinden. Daarbij gaan we ook in op het verminderen van regeldruk (motie Welzijn) en op krimpgebieden (motie Van der Plas). Zie outline in bijlage 2.
- Ten aanzien van de financiële redenen roept u in de beleidsreactie gastouders op om een passend tarief te vragen dat zorgt voor voldoende inkomsten gelet op de kosten die zij maken. Respondenten geven aan dat de maximum uurprijs (MUP) zou moeten worden verhoogd om ruimte te bieden voor hogere tarieven.
- Op dit moment loopt het kostprijsonderzoek naar alle opvangvormen. De verwachting is dat dit kostprijsonderzoek zal laten zien dat de gemiddelde kostprijs van gastouders boven de MUP ligt. We kunnen in mei een eerste cijferbeeld met u delen.
- Om een totaalbeeld te kunnen geven, hebben we de eerdere notitie met ramingen voor het verhogen van de MUP, opnieuw bijgevoegd. Deze cijfers zijn nog gebaseerd op oudere ramingsinformatie en zijn dus niet geheel *up to date*.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Gastouderopvang - onderzoek naar gestopte gastouders

Nummer: 1 Auteur: Nobel, J.N.J. Onderw reeText Datum: Onbepaald

Staatssecretaris besproken 24-3-2025

- De VVD-fractie in de EK heeft aangegeven na het uitstroomonderzoek nogmaals schriftelijke vragen te willen stellen. De oorspronkelijke planning was plenaire behandeling voor het zomerreces, zodat inwerkingtreding per 1 juli 2026 haalbaar is. Dit kan haalbaar zijn als we de Kamerbrief begin april versturen en de EK verzoeken om de schriftelijke vragen voor het mei-reces te stellen. Een alternatief is om meer tijd te nemen met behandeling na de zomer wanneer het kostprijsonderzoek gereed is. Het wetsvoorstel zal dan een half jaar later (1 januari 2027) in werking treden.
- Het advies is wel te koersen op behandeling voor de zomer, zodat er sneller duidelijkheid komt voor het veld.

Toelichting

Voorlopige resultaten uitstroomonderzoek

Redenen om te stoppen als gastouder

- Een van de belangrijkste redenen voor gastouders om te stoppen is wetten en regels. Het is niet duidelijk als gevolg van welke wetten en regels gastouders precies stoppen, maar sommige gastouders geven aan dat het gaat om de opeenstapeling en voortdurende wijzigingen van wetten en regels. Wel is er een aantal wetten en regels waar relatief veel gestopte gastouders (zeer) ontevreden mee zijn. Namelijk de eisen aan speeltoestellen (die niet meer gelden sinds 1-1-2025), de aankondiging van nieuwe wetten en regels, regels over belastingzaken en eisen aan de opvanglocatie.
- Ook financiële overwegingen spelen een grote rol in het besluit om te stoppen. Stijgende kosten en onzekere en lage inkomsten werden vaak benoemd als een reden dat gastouders zijn gestopt. Door gestegen prijzen loont het steeds minder om als gastouder door te gaan.
- Ten slotte zijn persoonlijke overwegingen ook een groot onderdeel in het besluit van gastouders om te stoppen. Persoonlijke overwegingen variëren, maar belangrijke redenen in deze categorie zijn de wens om ander soort werk te doen, werk-privébalans, pensionering, de situatie waarin de gastouder werkt en het krijgen van weinig waardering voor hun werk.
- De helft van de actieve gastouders denkt soms na over stoppen als gastouder, ruim 10% denkt hier vaak over na. De redenen hiervoor komen overeen met de redenen die gestopte gastouders hadden.
- Tot slot zien we dat de sector professionaliseert. Gestopte gastouders hadden vaker een familierelatie met de kinderen (29%) dan actieve gastouders. En als actieve gastouders een familierelatie hebben, vangen zij vaker ook nog andere kinderen op.

Instroom nieuwe gastouders blijft achter

- Gastouderbureaus hebben moeite met het werven van nieuwe gastouders. Ook uit de cijfers blijkt dat de instroom van nieuwe gastouders achterblijft. Om het vak van gastouders aantrekkelijker te maken, zou meer bekendheid en waardering voor gastouders kunnen helpen. Ook financiële middelen, minder en eenduidige wetten en regels en het bieden van meer flexibiliteit en vertrouwen aan gastouders, zouden kunnen helpen.

Aanbevelingen die respondenten geven in het onderzoek

- Om de instroom van gastouders te bevorderen kan meer bekendheid over en erkenning voor gastouders helpen, omdat er nu vaak veel onbekendheid of onduidelijkheid is over wat gastouders precies doen.

- Daarnaast zouden ook financiële middelen kunnen helpen, zoals ruimte om hogere uurtarieven te vragen (hogere MUP), meer inkomenszekerheid en de mogelijkheid om bepaalde kosten te vergoeden of af te trekken van de belastingaangifte. Aandachtspunt is dat er geen maatregelen met budgettaire effecten kunnen worden aangekondigd, omdat hiervoor geen dekking is en dit tevens niet meeloopt in deze voorjaarsbesluitvorming.
- Minder en duidelijke wetten en regels, met eenduidig toezicht hierop, met ook minder strenge eisen aan de opvanglocatie. Daarbij wordt ook aangeraden om een meer flexibele omgang met bepaalde regels en om meer vertrouwen aan gastouders te bieden.

Geen verschillen tussen krimpregio's en overige regio's

- Er zijn in het onderzoek geen grote verschillen gevonden tussen krimpregio's en overige regio's. Ook uit gesprekken die wij hierover voeren met gemeenten en gastouderbureaus uit krimpgebieden blijken geen specifieke knelpunten in krimpregio's.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Memo budgettair voor beleidsstaf 29 januari 2025	Ter informatie (niet verzenden)	
2	Outline Kamerbrief onderzoek naar uitstroom gastouders	Ter informatie (niet verzenden)	